

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. גנב וטבח ביום הכפורים וכו' ... מלקות מיהא איכא וקי"ל דאינו לוקה ומשלם.....1
- ב. גנב וטבח בשבת גנב וטבח לע"ז גנב שור הנסקל וטבחו ... וחכמים פוטריין.....2
- ג. בטובח ע"י אחר ... שאני הכא דאמר קרא וטבחו ומכרו מה מכירה ע"י אחר אף טביחה ע"י אחר.....2
- ד. שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה.....3
- ה. שבת שחיטה ראויה היא ... השוחט בשבת וביום הכפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה.....5
- ו. המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית.....6
- ז. אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעלים מוחזר.....9
- ח. דבר הגורם לממון.....11
- ט. גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו משלם תשלומי ארבעה וחמשה.....12
- י. חמשה בקר אמר רחמנא ואפי' חמשה חצאי בקר.....13

דף עא.

א. גנב וטבח ביום הכפורים וכו' ... מלקות מיהא איכא

וקי"ל דאינו לוקה ומשלם

כבר התבאר לעיל דף ע: שאם גנב וטבח¹ ביום הכפורים והתרו בו, פטור מן התשלומין, שאין אדם לוקה ומשלם², כשם שאין אדם מת ומשלם³.

¹ רמב"ם הלכות גניבה פרק ג הלכה ב

² ילפי' בגמ' כתובות לב דכל היכא דאיכא ממון ומלקות לוקה ואינו משלם שא"ל לחייבו שתי רשעיות כדיליף בגמ' מקרא

³ רמב"ם שם הלכה א ובהלכות תרומות פרק ו הלכה ו ובהלכות חובל ומזיק פרק ד הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אולם כבר התבאר במסכת כתובות דף לג: שיתרון למיתה ממלקות, שבמלקות אם לא התרו בו חייב⁴ בתשלומין⁵, ובחיוב מיתה אף על פי שלא התרו בו ואפילו היה שוגג פטור מתשלומין. לפיכך גם בזמננו אם עבר עבירה שיש בה חיוב מיתה פטור מתשלומין ואפילו לצאת ידי שמים אינו חייב בקנס. ויש חולקין בזה וגם אם תפס לא מפקינן מיניה ובמזון שאינו קנס לכ"ע חייב בבא לצאת ידי שמים. אך בחיוב מלקות אינו נפטור מתשלומין בזמן הזה.

ב. גנב וטבח בשבת גנב וטבח לע"ז גנב שור הנסקל וטבחו ... וחכמים פוטרין

כשם שאינו מתחייב בתשלומי הקרן כשבא עם חיוב מיתה בית דין אף על פי שהיה שוגג. שקים ליה בדרבה מיניה, כלומר מענישים אותו בעונש החמור בלבד. כמו שהתבאר במסכת כתובות דף לא. כך אינו מתחייב בתשלומי ד' וה', בין שמעשה הטביחה ומכירה בא עם חיוב מיתה, ואז חייב בקרן וכפל, אבל לא בד' וה', ובין שמעשה הגניבה בא עם חיוב מיתה, וכמו, ולכן, גנב וטבח בשבת או לע"ז⁶ פטור מד' וה'.

ג. בטובח ע"י אחר... שאני הכא דאמר קרא וטבחו ומכרו מה מכירה ע"י אחר אף טביחה ע"י אחר

חידשה תורה בטביחה ומכירה⁷, שיש שליח לדבר עבירה, והעושה שלוח למכור או לטבח, חייב המשלח בד' וה'.

⁴ גניבה שם ובנערה בתולה פרק א הלכה יא ובהלכות תרומות פרק י הלכה ה

⁵ היש"ש בפ"ג דכתובות סי' ד' חולק וסובר דקילין דפטור ע"ש וכן כתב בב"ק בפ"ז סימן כ'

⁶ טור שני

⁷ טור שם, וילפינן טביחה ממכירה מה מכירה א"א אלא ע"י אחר, והיינו הלוקח, ה"נ בטביחה חייב ע"י אחר, והביאו הסמ"ע סימן שני סק"א. כתב בהגהות חכמת שלמה שאם היה השליח מי שאינו בר שליחות, אין המשלח חייב, שלא ריבתה תורה אלא שליחות לדבר עבירה, אבל כשאינו בר שליחות, הרי יש בזה פסול אחר, עיין שם שהאריך בזה, אבל בקצה"ח סימן רצב סק"א הביא מדברי המהרי"ט בחידושו לקידושין שכתב שחיוב טביחה ומכירה ע"י אחר הוא משום שנהנה, ולפי"ז אפילו ע"י מי שאינו בר שליחות חייב כיון שנהנה, וכשם שבמכירה לקטן או לעכו"ם חייב, ה"נ בטביחה, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

לפיכך עשה שליח לטבוח וטבח השליח בשבת, יש אומרים⁸ שהמשלח חייב, ויש פוטרינ⁹.

ד. שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה

כבר התבאר במסכת כתובות דף לד. ובקידושין דף נז. ששחיטה שאינה ראויה לאכילה ישנם דינים שלגביהם אינה נחשבת כשחיטה, וישנם דינים שלגביהם נחשבת היא כשחיטה.

⁸ הטור שם מהרמב"ם שהוא חייב, שהרי אין חיוב מיתה לנגב, ולדעת א"א ע"כ. ולשון הרמב"ם בפ"ג מה' גניבה, עשה שליח לשחוט לו ושחט לו השליח בשבת, חייב בתשלומי ד' וה', ודייק המשל"מ שם מדברי הרמב"ם דאיידי כשלא אמר לשליח לשחוט בשבת, אלא שלחו לשחוט סתם, אלא שהשליח שחט בשבת, אבל אם שלח לשחוט בשבת, פטור, דלא אתרבי שליחות לדבר עבירה בטביחה ומכירה אלא כשאין בו איסור אחר, ותמה על הטור שכתב בדעת הרמב"ם שגם בשלח לשחוט בשבת חייב, עיין שם. ובקצה"ח סימן רצב סוף סק"א כתב עפ"י דברי המהרי"ט שחיוב שליחות בטביחה ומכירה הוא משום שנהנה, ואף אם יש איסור אחר יש שליחות לד"ע, ולכן כתב הטור שאף באמר לו לשחוט בשבת יש שליחות והמשלח חייב, עיין שם. והגרעק"א בדרו"ח לכתובות דף לג ע"ב כתב בדעת המשל"מ דע"כ צריך לומר שכונת המשלח שישחוט בזמן שירצה, הן בחול והן בשבת, או שהרשהו בסתם לשחוט אף שחיטה שאינה ראויה, דאל"כ בלא"ה בטלה השליחות, דכיון ששחט באופן שאינו ראוי לאכילה, הו"ל עיוות בשליחות, עיין שם, וכן פירש בנה"מ סימן שנ סק"א.

⁹ הטור שם בשם הרא"ש שפטור משום שחיטה שאינה ראויה. וכתב הסמ"ע בסימן שנ סק"א (וביתר ביאור בדרישה שם) דאע"ג דלענין מבשל בשבת לא קיי"ל כר' יוחנן הסנדלר, ושחיטת שבת ראויה היא למוצי"ש (וכתב בפרישה שלכן מחייב הרמב"ם בד' וה' משום דהוי שחיטה ראויה), מ"מ סובר הרא"ש שלענין חיוב ד' וה', כיון דאיפליגו רב אחא ורבינא אליבא דר' יוחנן הסנדלר, וקיי"ל בפלוגתא דרב אחא ורבינא דהלכה כדברי המיקל, ולענין ד' וה' הוי קולא אם נאמר מעשה שבת אסור מדאורייתא, משמע מסוגית הגמרא שלענין ד' וה' הלכה כר' יוחנן הסנדלר, ולכן פסק הרא"ש דפטור מד' וה'. וכתב עוד הסמ"ע דאע"ג דבנמצאת טריפה שנחלקו בו חכמים ור"ש אי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה פסק הטור שחייב ודלא כר"ש, וא"כ למה יהא כאן פטור משום שחיטה שאינה ראויה, יש לחלק בין שחט בשבת שבתחלה ידע ששחיטה שאינה ראויה היא, לבין שחטה ונמצאת טריפה שאינו יודע בשעת שחיטה שהיא טריפה, ולפי דבריו השוחט טריפה שידוע בשעת שחיטה, הו"ל כנוחר ומעקר שפטור מד' וה', עיין שם. ובחידושי רעק"א מחלק ששחיטת טריפה שמטהר מידי נבילה, מיקרי שחיטה ראויה, משא"כ נוחר ומעקר, אלא שלדבריו קשה משוחט בשבת. ובערוה"ש סימן שנ כתב בסברת רעק"א, ובסימן שנא כתב דכיון דדעת הרא"ש דס"ל כר"י הסנדלר הוא משום דס"ל דמעשה שבת אסור מדאורייתא (וכמו שפירש הסמ"ע), א"כ הו"ל כאיסור הנאה, ובאיסור הנאה לא חשיב שחיטה כלל אף לא לטהרה מידי נבילה עיין שם. והש"ך שם סק"א לא ניהא ליה בדברי הטור והסמ"ע, ומפרש בדעת הרא"ש שסובר לדינא שבטובח ע"י שליח בשבת חייב, וכדעת הרמב"ם, ומ"ש ואפ"ה בשבת פטור, היינו אליבא דחכמים דברייתא דסברי שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אליבא דר"י הסנדלר. ועי' בנה"מ שם מ"ש לפרש דברי הרא"ש, אבל לדינא נראה דסובר כהש"ך, ועי' שעה"מ, שעמ"ש והנהגות אמרי ברוך, ועי' ערוה"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

מצות¹⁰ עשה לכסות דם שחיטת חיה טהורה, או עוף טהור, שנאמר (ויקרא יז פסוק יג) **אֲשֶׁר יֵצוּד צִיד תִּהְיֶה אוֹ עוֹף יִשְׁפֹּךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסְּהוּ בְּעֹפֶר.**

אולם¹¹ אין חייב בכסוי אלא דם שחיטה הראויה לאכילה, שנאמר **אֲשֶׁר יֵאָכֵל, לְפִיכֶךְ הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצְאָה טְרֵפָה, או הַשּׁוֹחֵט חוֹלִין בְּעֶזְרָה, או הַשּׁוֹחֵט חיה ועוף שנגמר דינן לסקילה, והשוחט ונתנבלה בידו והשוחט לע"ז או בשוחט לשם קדשים¹² פטור מלכסות פטור מלכסות, וכן חרש שומט וקטן ששחטו בינן לבין עצמן פטורין מלכסות דם שחיטתן. ואינו רשאי לכסות¹³.**

אסור¹⁴ לשחוט בהמה ובנה או בתה ביום אחד. והשוחט לוקה¹⁵ שנאמר (ויקרא כב פסוק כח) **אֹתוֹ וְאֶת בָּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד, ואינו לוקה אלא על שחיטת האחרון, לפיכך אם שחט אחד משניהן ובא חבירו ושחט את השני חבירו לוקה והוא לא**

אולם בדין זה שחיטה שאינה ראויה לאכילה שמה שחיטה¹⁶, לפיכך הראשון ששחט חולין בעזרה, או טריפה¹⁷, או שור הנסקל, ועגלה ערופה, ופרה אדומה, או ששחט¹⁸ לעבודה זרה¹⁹, ובא האחרון ושחט את השני, לוקה. וכן אם שחט הראשון את האחד ובא האחרון ושחט את השני והרי הוא חולין

¹⁰ רמב"ם הלכות שחיטה פרק יד הלכה א

¹¹ שם הלכה יד שו"ע ונו"כ יו"ד כח יז

¹² דרכי תשובה שם קכב מהכנה"ג

¹³ שלא יאמרו שחטיה טובה היא ויבואו לאכול משחיטתם. ש"ך שם כד

¹⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד טז א

¹⁵ ואם שחט פרה ואמה וולדה לוקה שתים משום אותו ואת בנו ומשום בנו ואותו אבל אינו חייב על פרה ואם

אמה לחוד כדמוכח בחולין פב ע"א

¹⁶ רמב"ם שם פרק יב הלכה ו

¹⁷ ש"ך שם יח

¹⁸ ואם שחטו השני לע"ז פטור משום אותו ואת בנו שהרי נתחייב בנפשו ואם התרו בו משום אותו ואת בנו

ולא התרו בו משום ע"ז לוקה שם ה"ז

¹⁹ ואם שחטה גוי עובד עבודה זרה מותר לשחוט אחריו כיון ששחיטתו נבילה דאורייתא אפילו אם אינו שוחט

לשם ע"ז, אבל אם הוא גוי שאינו עובד ע"ז וכן יהודי מומר יש לחשוש לדעות ששחיטתו פסולה רק מדרבנן

ואין לשחוט אחריו מ"מ יש למנוע מלשחוט אחר שום מומר דדלמא הרהר בתשובה כמ"ש בש"ע אהע"ז סי'

מ"ב ס"ח ודוקא שיש קצת רגלים לדבר דהיינו שרואין שמה ששחט הוא משום דכוונתו הוא שלא רצה לאכול

נבילה משום איסורא אז אסור דבכה"ג יש לחוש שמא הרהר בתשובה. (שמלה חדשה טו)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בעזרה, או שור הנסקל, או עגלה ערופה, ופרה אדומה הרי זה לוקה. אבל חרש שוטה וקטן שחיתתם נבילה ולכן מותר לשחוט אחריהם²⁰.

וכן לגבי חיוב ארבעה בחמישה בגונב בהמה ושוחטה שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה²¹, ואם שחט לרפואה או לכלבים או שנמצאת מריפה או ששחטו בעזרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה, אף על פי שחולין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה הואיל ואיסורן מדבריהם הרי זה חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ה. שבת שחיטה ראויה היא ... השוחט בשבת וביום הכפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה

עוד התבאר שם שהשוחט בשבת וביום הכיפורים²², אף על פי שאילו היה מזויד בשבת היה חייב סקילה וביום הכיפורים היה חייב כרת או מלקות, אפילו הכי שחיטתו כשרה, לאחר השבת ודווקא בשוגג, ומזויד בצינעא מותר לאחרים במוצ"ש²³, אבל במזיד בשבת ובפרהסיא י"א²⁴ ששחיטתו פסולה, לעולם בין לו ובין לאחרים, שהרי הוא משומד שאסור לאכול משחיטתו. וי"א²⁵ ששחיטתו כשרה.

מפני²⁶ שאין דנין עתה דיני קנסות אין אנו צריכין להאריך בדיני כפל ותשלומי ד' וה', מכל מקום כיון דקי"ל²⁷ דאי תפש לא מפקינן מיניה, יש לסכם ולבאר מה דינו

²⁰ שו"ע ונו"כ שם ט

²¹ רמב"ם הלכות גניבה פרק ב הלכה ח

²² שו"ע ונו"כ יו"ד א ב

²³ ואף דקיימא לן כרבא [תמורה ד, ב] דכל מידי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, שאני הכא שהשחיטה היתה יכולה להיות בהיתר אם שחטה בחול, ודוקא במעשה שאי אפשר לעשות כי אם באיסור אמר רבא לא מהני. ועיין בש"ך חו"מ סימן ר"ח ס"ק ב. דגול מרבבה שם

²⁴ לבוש וט"ז שם ב, תבואות שור אות י"ג

²⁵ דלא נעשה ישראל עובד כוכבים באותה שחיטה אלא משחיטה ראשונה ואילך. ש"ך שם ג

²⁶ לבוש חושן משפט סימן שנ

²⁷ חו"מ סימן א ס"ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

הטובה בשבת או טובה לע"ז פטור מד' וה', שאיסור מיתה וחיוב הד' וה' באין כאחד וקים ליה בדרבה מיניה, ואפילו לא התרו בו משום שבת ועבודה זרה כיון שיש בו חיוב מיתה אילו התרו בו פטור,

עשה שליח לשחוט לו הגניבה בשבת ושחטה השליח בשבת, הגנב חייב בד' וה' שהרי אין בו חיוב מיתה לגנב אלא לשליח, שלענין איסור שבת אין שליח לדבר עבירה, ולענין חיוב ד' וה' יש שליח לדבר עבירה ורבתה התורה לחייב הגנב אפילו ע"י שליח²⁸, ואע"ג שמעשה שבת אסור באכילה איסור זה אינו אלא מדרבנן ונחשב כשחיטה ראוייה²⁹.

הטובה ביום כפורים והתרו בו פטור, שהרי חייב מלקות, ואם לא התרו בו או בזמן הזה חייב דקי"ל³⁰ חייבי מלקות שוגגין חייבין במזון שעמהן ואינו נחשב בקים ליה בדרבה מיניה.

ו. המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית

²⁸ רמב"ם שם פרק ג הלכה ג ו

²⁹ אולם דעת הטור חו"מ שנ שחשיב שחיטה שאינה ראויה ואינו חייב עליה ועיין סמ"ע סימן שנ שביאר דברין שבכאן לענין טביחה ומכירה קי"ל בר' יוחנן הסנדלר ומחשבינן ליה לשחיטה שאינה ראויה ופטור מינה בד' וה'. והטעם כתב בדרישה סעיף י"ה, משום דזה תליא בפלוגתא דרבינא ורב אחא [שם], וקי"ל [הולין צ"ג ע"ב] בכל מקום שפליגי הלכה בדברי המיקל מהן, ומשונה אזלינן בזה ובוה לקולא, עיין דרישה שהאריך בזה. ובהג', שם כתב דאע"ג דקי"ל בזה בר' יוחנן הסנדלר לפטורו מד' וה' בשחיטה שאינה ראויה, מ"מ בשחטה ונמצאת טריפה חייב בד' וה' וכמ"ש הטור בסעיף י"ג. והטעם כתבתי שם בפרישה, משום דיש לחלק בין נמצאת טריפה אחר שחיטה דלא ידע מטריפות בשעת שחיטה והוה אז שחיטה ראויה, לבין שוחט בשבת ולבין נותר ומעקר או עשאה נבילה דידע מיניהו בשעת שחיטה, ע"ש. אולם עיי"ש בש"ך א שהקשה דהא אמרי' בש"ס במרובה (דף ע"א וע"ב) ופ' אלו נערות (דף ל"ו) דמאן דפטור בטובה ע"י אחר בשבת סבר לה בר' שמעון דאמר השוחט את המרפה פטור ולא כרבנן דמתני' א"כ אנן דקי"ל כרבנן חייב. ועיי"ש שפלפל בדברי הטור והרא"ש

³⁰ רמב"ם שם הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כשם שאסור לעשות מלאכה בשבת, כך גם אסור ליהנות ממלאכה שנעשתה בה³¹, ופרטים שונים בדבר.

העושה³² בשבת³³ מלאכה שאיסורה מן התורה³⁴, אם עשה בשוגג³⁵ אסור לו ולכל אדם ליהנות ממנה בשבת³⁶, אבל לאחר השבת מותר ליהנות ממנה אף לעושה המלאכה מיד עם צאת השבת³⁷.

העושה בשבת מלאכה שאיסורה מן התורה, אם עשה במזיד אסור לכל אדם ליהנות ממנה בשבת. לעברייני עצמו ולכל בני משפחתו ולכל הסמוכין

³¹ ואולם הנאה אסורה רק כאשר יש בה משום ממש, ולא למשל, כאשר הדליק אור בחדר – מדרגות ועתה קל לו לעלות או לרדת בו, שהרי היה יכול לעלות או לרדת בלא תאורה, כלומר כאשר יש בתוצר מלאכת השבת הנאה בדבר חדש, ולא משום נוחיות יתרה, עיין סי' רסד סעי' א ברמ"א, ובמ"ב ס"ק ו' וסי' תרעג שע"ה צ"ק יא.

³² שו"ע ונו"כ או"ח שיח א

³³ ואף ביה"ש של ע"ש בכלל זה, סי' רסא במ"ב ס"ק ו'. וע"ש בביה"ל ד"ה ואין מדליקין, בשם התו"ש, דלענין עשה מלאכה בשעת תוספת שבת מצדד להקל, ואף לענין ביה"ש, כל שיש מחלוקת פוסקים בזמן ביה"ש (ע"ש סעי' ב בביה"ל ד"ה ושיעור, מחלוקת ר' יהודה ור"י), אף דלכתחילה יש להחמיר, דהוה ספיקא דאורייתא, מ"מ בדיעבד יש להקל וליהנות ממעשיו באותו הזמן, ועיין בהערה קסה. ולענין ביה"ש של מוצש"ק, עי' מ"ב סי' שמב ס"ק ב. ועי' גם בסי' רעו במ"ב ס"ק כד.

³⁴ עיין סי' שיח סעי' א בביה"ל ד"ה אחת, דיש להחמיר בכל איסורי דאורייתא אף כשלא נשתנה הדבר מכמות שהיה, כמו המוציא מרל"ר (ועיין שו"ע הרב סי' תגד סעי' יב, ואולי שאני התם דלצורך מצוה לא גזרו) ועיין בכלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהנהגה, לגבי איסור הוצאה, שאם החזירו למקום הראשון, מותר הדבר בהנאה אף לזה שעשה העבירה, דהרי לא אהני מעשיו, ע"ש באריכות, וכ"ה סי' תה סעי' ט בביה"ל ד"ה מ"ט אנוסים. ועיין שו"ע הרב סי' תה סעי' ט דהמבשל בשבת פירות הנאכלים חיים, דאסורים מפני שעשה בהם איסור תורה (ומשמע דאפי' לא אהני מעשיו). ועיין שש"כ פ"ח סעי' סג ובהערה רנו בשם הגרש"ז אויערבך זצ"ל דאם הוציא מפתח ופתח בו דלת, דמותר להיכנס לבית (ולא בשו"ת אג"מ או"ח ח"ב סי' עז), ועיין משנה הלכות ח"ו סי' עת, שאם כיבה את האור, מותר ליהנות מן החושך, דהחושך הוא דבר טבעי והכיבוי הוא עבירה בפ"ע.

³⁵ עיין סי' שיח במ"א ס"ק ג ובמ"ב ס"ק ו', דשגג בדיון או עשה ע"פ הוראת חכם או שכח שהיא מלאכה, כל זה בכלל שוגג הוא, וע"ש בפמ"ג א"א, עיין בדעת תורה שם סוסע"א, ועיין שו"ת מנחת ברוך סי' ט, דגם מתעסק בכלל זה, ועיין שו"ת משנה הלכות ח"ו סי' עז, דאם הדליק חשמל מתוך הרגל, אין זה מתעסק אלא שוגג ואסור ליהנות ממלאכתו.

³⁶ מ"ב שם ז וע"ש דבמקום הצורך יש לסמוך על שיטת התוספות, דבשוגג מותר גם לאחרים וגם לו אפי' בשבת.

³⁷ דלא קנסינן בכדי שיעשו אלא במעשה נכרי, ומשום דחיישינן שמא יאמר לו לכתחילה לעשות, ומעם זה שייך דווקא בנכרי אבל יהודי הרי לא ישמע לו. ועיין תקטו במ"ב ס"ק ז ובשעה צ"ק יב, וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

על שולחנו³⁸ אסור ליהנות ממנה לעולם³⁹, ואילו לאחרים, ואף למי שנעשתה עבורו⁴⁰, מותר ליהנות ממנה לאחר השבת, מיד עם צאת השבת.

העושה בשבת מלאכה שאיסורה מן התורה, וההנאה ממנה באה רק כעבור זמן, אחרי צאת השבת, כמו הנוטע או הזורע בשבת, אף אם עשה כן בשוגג דינו כאילו עשה במזיד, ובמוצאי שבת הוא חייב לעקור את שנטע או זרע⁴¹.

העושה בשבת⁴² מלאכה שאיסורה נתון במחלוקת, הגם שלפי ההלכה יש להחמיר, ובפרט כאשר זה נוגע לאיסור תורה, מכל מקום בדיעבד אין לאסור ליהנות ממנה, ומותר ליהנות ממנה אף בשבת עצמה.

העושה בשבת⁴³ מלאכה שאיסורה מדרבנן, אם עשה בשוגג, מותר אף לעושה האיסור עצמו ליהנות ממנה אפילו בשבת עצמה.

³⁸ דהרי זה נחשב גם לשלחם, ארחות חיים סי' שיח ס"ק ב. ועין כלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהנהגה, דמותר להאכיל לבהמתו.

³⁹ שו"ע ונו"כ שם ודע, כי דבר מאכל כזה אסור לאכול, אבל מותר בהנאה, דכתיב "לכם", שלכם יהא (ב"ק עא א), ואילו בדבר שאינו עומד למאכל, כגון נר שהדליק ישראל באיסור, אסור להשתמש באורו משום מעשה שבת, עיין בטור ריש סי' שיח בשם ספר התרומה, וכן אם עשה בשבת כלי או מלבוש, אסור להשתמש בו כל תשמיש (אבל מותר למוכרו לאחר שבת, שיח מ"ב ס"ק ד), או אם כיבה נר של שמן בשבת, אסור לו ליהנות ממותר השמן, כלכלת שבת, דיני מלאכת שבת ס"ק א בהנהגה (ועיין בספר מאור השבת ח"א, פניני המאור דף תעג ד"ה הן), ועיין גם חזו"א סי' לח ס"ק ד ד"ה וכל זה, ור"ל דתשמישו הרגיל הוא אכילתו; והקדירה שבישל בה בשבת, אסור לו לבשל בה מפני שבלוע בה דבר שאסור לו, סי' שיח במ"ב ס"ק ד בשם הרשב"א, אבל ודאי דלאחרים הקדירה מותרת, והוה זה כנדר מתבטל, דגם הבלוע בו אסור לו, ועיין שו"ת כ"ס או"ח סי' נ. וגם לעברייני יש להתיר את הקדירה אחר מעל"ע, עיין דעת תורה סי' שיח סע' א ד"ה אסור לו.

⁴⁰ מ"ב שם ה ועיין חזו"א סי' לח ס"ק ד ד"ה וכל זה, לגבי השימוש בשבת בחשמל כאשר הוא נוצר ע"י יהודי בו ביום, ואולי שאני התם דחמיר טפי, דכיון שמחללים שבת בקביעות מדי שבת בשבתו, יש בזה משום מסייע ידי עובדי עבירה, ולכן חמיר טפי, אף למי שלא נעשה בשבילו, עיין קצוה"ש סי' קכד בברכה"ש ס"ק ה (ור"ל בנוסף למעם של חילול השם). ובבכה"ח סי' שיח אות יב הביא בשם שו"ת כת"ס או"ח סי' נ בענין פונדק ישראל המבשל בקביעות מדי שבת בשבתו ודאי אסור למי שנתבשל בדעתו ורצונו.

⁴¹ (שם בביה"ל ד"ה אחת, ע"ש, דאי קנסין ליה רק לאותו היום בלבד, לא יהא ניכר הקנס, ועיין ספר מנחת שלמה ח"א סוס"י ה, דאם נטע בשוגג, שפיר יכול למכור את העץ לאחר ואין הלוקח צריך לעקור, ואם צד בעל חיים בשבת, אף דבשבת גופא ודאי חייב לשחרר אותו מיד כשנזכר, דאף שאינו מתקן בכך את האיסור שעבר, מ"מ כיון שעבר איסור דאורייתא, חייב לשחררו, סי' שמו סע' ו בביה"ל ד"ה ישב, אבל אם נודע לו על הצידה רק אחרי שבת, י"ל דהוה דומה לשאר מלאכות, דמותר ליהנות במוצש"ק, אם היה שוגג.

⁴² מ"ב שם ב שם סע' ד בביה"ל סוד"ה אפילו, סע' י בביה"ל ד"ה אסור, סע' יח בביה"ל ד"ה שנמצא, סי' שכא סע' טז בביה"ל ד"ה אבל,

⁴³ סי' שיח סע' א בביה"ל ד"ה המבשל

תרימוות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ואם עשה במזיד⁴⁴ מלאכה שאיסורה מדרבנן, אסור לו ולכל אדם ליהנות ממנה בשבת, אבל לאחר השבת מותר ליהנות ממנה אף לעבריינין עצמו, מיד עם צאת השבת⁴⁵.

העושה מלאכה בשבת ומלאכתו רק גורמת שלא ישתנה המצב הקיים, אבל אין הוא נהנה הנאה של ממש מן מעשה השבת⁴⁶ אין זה נחשב הנאה מאיסור שבת.

קטן שעשה מיוזמתו מעשה איסור בשבת, מותר ליהנות ממעשהו בשבת. אך קטן שעשה בצווי של גדול, ואפילו בצווי עקיף כגון ששאל את הקטן למה כיבית את האור והקטן נבהל והדליק⁴⁷, אסור ליהנות ממעשהו עד למוצאי – שבת, ואז יש להמתין בכדי שיעשו⁴⁸.

דף עא:

ז. אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעלים מוחזר

כבר התבאר לעיל דף מה. שחפץ המופקד ביש השומר אם הפקדון בעין, אלא שנתקלקל בהיזק שאינו ניכר⁴⁹, או שנאסר מחמת איסור⁵⁰ אפילו איסור הנאה⁵¹, כגון תרומה ונטמאה, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עבירה (שפסולה לקרבן), או שהיתה יוצאה ליסקל, דעת רוב הפוסקים⁵²

⁴⁴ שם בבב"ד, וע"ש במ"ב ס"ק יח, סי' שלט במ"ב ס"ק כה ובשעה"צ ס"ק כד.

⁴⁵ ויש שהח"ל אסרו ליהנות ממלאכה שכזו, ואף החמירו יותר מבזו שנעשתה באיסור תורה. עיין סי' רנג סעי' א וברמ"א שם

⁴⁶ עיין סי' רנז סעי' א ובמ"ב ס"ק ה, וע"ש בשו"ע הרב סעי' א, ועיין שו"ת הר צבי או"ח סי' קפא, דגם אם יהודים עובדים בייצור החשמל, יש צד להקל להשתמש במקרה חשמלי, שהרי המאכל לא נעשה במלאכת האיסור, אלא מעשה האיסור רק גורם שלא יתקלקל, ע"ש, ומשמע דאפי' באיסור תורה הדין הוא כן.

⁴⁷ הגרש"ז אויערבך זצ"ל הובא בשולחן שלמה סי' שכה סק"ז.

⁴⁸ ע"פ המבואר בסי' שכה במ"א ס"ק כב ועי' בבב"ד שם סי' בד"ה א"י שמילא, ועי' גם סי' שמג בבב"ד ד"ה מד"ס

⁴⁹ וכתב במש"מ (פ"ג מה' גזילה) שאם עשה השומר בידים היזק שאינו ניכר, חייב.

⁵⁰ וכן הדין בסתם היזק שאינו ניכר כגון בהמה שכחשה כחש שיכול לחזור, מטבע שנפסלה במדינה זו ויוצא במדינה אחרת, פירות שהרקיבו מקצת. שו"ע שם.

⁵¹ בפת"ש סימן שפה כתב בשם הפמ"ג שהתחב כף של איסור בהיתר ונאסר, הוא בכלל היזק שא"נ, אלא שמסתפק באינו מינו שהטעם נרגש אפשר שהוא היזק ניכר, ועי' שער המלך פ"ז מה' חובל בדין קדרה שנטרפה שנראה דס"ל דהוי היזק שא"נ.

⁵² ביש"ש (פרק הגזול קמא סימן כ) כתב שדוקא גבי גזול שאמרה תורה והשיב את הגזילה ודרשינן אם כעין שגזל יחזיר, כל שלא נשתנה שינוי הניכר, מחזירה כמות שהיא ואומר לו הרי שלך לפניך, אבל גבי שומר לא מצינו כן. והש"ך (סימן שסג סק"ז) תמה עליו, שאין השכל נותן דשומר יגרע מגזול לענין זה, ובנה"מ (שם סק"ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

שיכול השומר לומר הרי שלך לפניך ופטור מלשלם, ויש אומרים⁵³ שאף אם החפץ אינו בעין ואינו יכול לומר הרי שלך לפניך, אם נאבד באופן שהוא פטור, פטור גם עתה.

וגזלן שהגזילה⁵⁴ נפחתה בפחת שאינו ניכר מחמת איסור⁵⁵ אפילו איסור הנאה⁵⁶, והיא בעין⁵⁷, כגון תרומה ונטמאה, חמץ ועבר עליו הפסח⁵⁸, בהמה שנפסלה לקרבן מחמת שנעבדה בה עבירה⁵⁹, או מחמת מום שאינו ניכר, ואפילו נגזר דינה לסקילה ונאסרה

הסכים לדעת הש"ך, וכן נראה מדברי הקצ"ח (סימן שמ סק"ב), וכן דעת המג"א (בסימן תמג סק"ח), ועי' באחרונים (שם), בשער משפט (סימן סו ס"ק לד) נוטה לדעת המהרש"ל, והידרש שאפילו לדעת הש"ך וסייעתו, אם קיבל עליו שמירה מפני היזק שאינו ניכר חייב, וכדמוכח בגמרא (ב"מ דף נח ע"א) גבי שומרי זרעים שלא יטמאו, ועוד מצדד לומר ששומר אבידה לכו"ע יכול לומר הרי שלך לפניך, ועי' עוד בדבריו בסימן קעו (סק"ד). והחך יעקב (סימן תמג) כתב שבחמץ לכו"ע יכול לומר הש"ל, ובאמרי בינה (דיני פסח סימן יב) דחה דבריו, וכתב ג"כ שאם קיבל עליו לשמור מפני היזק שאינו ניכר חייב לכו"ע דלא גרע מגרמא שיכול להתחייב (וב"כ בחלקת יואב חו"מ סימן יב), ובעיקר מחלוקת היש"ש והש"ך כתב דהוי ספיקא דדינא ואין להוציא מיד המוחזק, ובסוף דבריו העלה שמדיני שמים ודאי חייב אף בהיזק שאינו ניכר, דלא גרע מגרמא בנזקין שחייב בדיני שמים, וכן משמע בריש הכונס, ועי' שער המלך (הל' חובל ומוזיק פ"ז), שו"ת עונג יום טוב (סימן קיח), אחינעז (ח"ג סימן פב אות א), מרחשת (ח"ב סימן לא).

⁵³ כ"כ בחך יעקב (סימן תמג) בשם הר"ר עוזר, והסכים עמו, דכיון שעל ההיזק שאינו ניכר פטור אף על פי שפשע שיכול לומר הש"ל, ועל מה שנאבד עתה פטור, כגון בש"ח ונאבד, או ש"ש ונאנס, אין לחייבו עתה על הפשיעה הראשונה. ובתרומת הכרי (סימן שסג) תמה, שבהיזק שאינו ניכר חייב מצד הדין, אלא שיכול לפטור עצמו בהרי שלך לפניך, וכשאין לו פטור זה, שוב חייב משום פשיעה ראשונה. דאל"ה אלא שבטענת הש"ל פטור לגמרי, א"כ גם כשפשע בשניה יהא פטור, שהרי אינו שוה כלום, ולא גרע מאדם דעלמא שהיזק איסור הנאה שהוא פטור, אף על גב דגורם לממון הוא, עיין שם. ובעיני זה כתב בחו"א (ב"ק סימן ו סק"א).

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שסג א

⁵⁵ וכן הדיוק בסתם היזק שאינו ניכר כגון בהמה שכחשה כחש שיכול לחזור, מטבע שנפסלה במדינה זו ויוצא במדינה אחרת, פירות שהרקיבו מקצת. שו"ע שם.

⁵⁶ בפת"ש סימן שפה כתב בשם הפמ"ג שהתוחב כף של איסור בהיתר ונאסר, הוא בכלל היזק שא"נ, אלא שמסתפק באינו מינו שהטעם נרגש אפשר שהוא היזק ניכר, ועי' שער המלך פ"ז מה' חובל בדין קדרה שנטרפה שנראה דס"ל דהוי היזק שא"נ.

⁵⁷ אבל אם אינו בעין, ואפילו אח"כ נאבד באונס, אף על פי שאילו היה בעין היה נפטר בהשבה כמו שהוא, מטעם הש"ל עתה אינו יוצא בהשבת דמים אלא כשווי בשעת גזילה, וכמו שכתב בשו"ע סימן שסג סעיף ב, וכן אם הוזל ואינו בעין משלם כשעת הגזילה, וכתב במחנ"א ה' נזקי ממון סימן א שאפילו רוצה להחזיר חפץ כזה שגזל, אינו יכול לפטור עצמו בכך משום שאין זה כעין שגזל, ועי' שו"ת בית אפרים חו"מ סימן ד.

⁵⁸ כתב בקצ"ח בשם חך יעקב שאם תבעו בתוך הפסח אינו נפטר בהש"ל, לפי שהכל מצווין לבערו וכאילו שרוף דמי, ונמצא שאינו מחזיר לו כלום. ועי' אמרי בינה דיני פסח סימן ו בדין הש"ל באיסור הנאה אם האיסור הוא על הגזלן או על הגזול, ודן שם גם בדין מוזק חמץ מדין דבר הנורם לממון, עיין שם, ובשו"ת נוב"ק או"ח סימן כ כתב שגם בפסח נפטר בהש"ל, ועי' בנוב"ת או"ח סימן סה אות ט, וגם בבית מאיר כתב שגם בפסח נפטר בהש"ל. ועיין פתחי חושן חלק ה פרק ה הערה כז בביאור שיטת האחרונים בענין איסור הנאה בחמץ בפסח ואי חשיב שלו.

⁵⁹ כגון רובע ונרבע ונעבד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בהנאה, מחזיר הגזילה כמות שהיא⁶⁰ ואומר לו הרי שלך לפניך, ואינו צריך להשלים הפחת⁶¹.

ח. דבר הגורם לממון

כבר התבאר במסכת פסחים דף כט: דבר שאין לו שיווי עכשיו, אבל הוא גורם לממון מצד שלאחר זמן יהיה שוה ממון, נחלקו בו תנאים, לדעת ר' שמעון כממון הוא וחכמים סוברים שאינו כממון ונחלקו הפוסקים הלכה כמי, ודעת רוב הפוסקים שהלכה כחכמים⁶².

לפיכך י"א שהשורף חמץ נוקשה של חברו, שעכשיו אסור בהנאה, אבל מותר להשהותו עד לאחר הפסח, ונמצא שלאחר זמן יהיה שוה ממון, אינו כממון כדעת חכמים ופטור מלשלם⁶³. וי"א⁶⁴ שבשל הדיוט, אם לאחר זמן יהיה שוה ממון לדברי הכל הוא ממון גם עכשיו.

ישראל שנתן חמץ לגוי קודם הפסח במתנה על מנת להחזיר לו לאחר הפסח, אע"ג שאין במתנה על מנת להחזיר משום גורם לממון, אם משום שזכותו לאחר זמן מחוסרת מעשה הקנאה, או משום שלא אמרו שהשיווי שלאחר זמן עושה אותו כממון אלא כשעכשיו אין לשום אדם זכות בו, ומשום איסור הנאה שבו אין לו שיווי, אבל דבר שעכשיו הוא קנוי לאחרים כמתנה על מנת להחזיר, ורשות אחרים עליו, אין מועיל מה שלאחר זמן יהיה שלו. ומ"מ לכתחילה ודאי אין ליתן לגוי את החמץ במתנה על מנת להחזיר שהצריכו חכמים מתנה גמורה משום חומרא דחמץ⁶⁵ שהרי הוא מכניס עצמו בספק באיסורא דאורייתא של לאו דבל יראה כשלא יתקיים התנאי שלא יחזירו,

⁶⁰ בפת"ש סק"א הביא דברי הפמ"ג באו"ח סימן תרנו סק"א שדן בגזל אתרוג לפני החג ששוה הרבה, ומחזיר לו לאחר החג, אם נפטר בהש"ל, והגזול שיק ועבר זמנו באופן שאינו יכול לגבות בו, נראה דהוי היזק ניכר, וגרע מסחורה שהזולה, שהרי התאריך שבו ניכר. אלא שמסברא נראה דדמיא לשטרות, שאם אינם נגזלים נפטר בהש"ל אפילו בהיזק ניכר, פתחי חושן שם.

⁶¹ ובחזו"א ב"ק סימן מז ס"ק כא תמה לדעת הפוסקים דשומר אינו נפטר בהש"ל, א"כ גזלן לא עדיף משומר אבידה, ויתחייב בהיזק שא"נ מדין שומר, ותיירץ דהתורה לא הטילה על הגזלן חיובים אחרים, כשם שפטור משכר שימוש, וע"י משפט שלום סימן ר סעיף ז.

⁶² ואף על גב דבעל התרומות (שער נ"א ח"ו סי' ח') כתב בשם הראב"ד דאנן ס"ל כר' שמעון דאמר כממון, כבר נחלקו רוב הפוסקים והעלו דקי"ל כרבנן. קצות החושן סימן שפו ס"ק ז.

⁶³ ולר"ח שאם לאחר זמן יהיה שוה ממון לדברי הכל הוא ממון גמור גם עכשיו, השורפו חייב לשלם לדברי הכל. אהיעזר יו"ד סי' מו.

⁶⁴ שהשורף חמץ נוקשה אינו ענין לחמץ של הקדש, שדוקא בהקדש שאין לו אלא מקומו ושעתו, יש סוברים שאם עכשיו אינו שוה ממון הרי זה גורם לממון בלבד, אבל לא בשל הדיוט. אור שמח חמץ ומצה פ"א ה"ג, וע"י אהיעזר שם.

⁶⁵ מ"ב תמח ס"ק כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שאו למפרע החמץ שלו וא"כ ובפרט שאין התנאי תלוי בו אלא באחריני ושמה פלוני לא יקיים התנאי⁶⁶. ובדיעבד אם נתן לנכרי על מנת להחזיר ונתקיים התנאי שהחזירו הנכרי נחלקו האחרונים בזה ולמעשה יש להחמיר כדעה קמיתא דמחזי כחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח כיון שהחזיר לו אותו החמץ גופא⁶⁷.

דעת רוב הפוסקים שדבר הגורם לממון, כשהוא ממון שאינו שוה אלא לזה כדי להפטר על ידו ממון אחר, אינו כממון להתחייב עליו⁶⁸, כגון שגזל חמץ ועבר עליו הפסח, שנפטר הגזול בהשבת החמץ מדין הרי שלך לפניך, ונמצא שאין ממון זה שוה לכל העולם רק לגזול לפטור עצמו ממון גמור⁶⁹, ובא זה והזיקו ועתה חייב הגזול ממון גמור, המזיק אינו חייב⁷⁰. אלא שיש אומרים שמ"מ המזיק דבר הגורם לממון חייב מדינא דגרמי.

ט. גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו משלם

תשלומי ארבעה וחמשה

כבר התבאר לעיל דף ע: שהגונב משל אביו⁷¹ וטבח או מכר, ואחר כך מת אביו משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ואם מת אביו ואחר כך טבח או מכר⁷²

⁶⁶ ביאור הלכה סימן תמה סעיף ג ד"ה לא מהני

⁶⁷ משנה ברורה סימן תנ ס"ק א ושעה"צ ג

⁶⁸ ע"י ש"ך סי' שפ"ו סק"א וס"ק יא שכן הסכמת הפוסקים, ומשמע מדברי הרא"ש שעכ"פ בכלל גרמא בנזקין הוא, ובסק"י הביא הש"ך דעת הראב"ד ובעה"ת שדינא דגרמי ודבר הגורם לממון דין אחד הוא, ומאן דמחייב בגרמי סובר שדבר הגורם לממון כממון דמי, וכך נראה דעת המציין בעין שפט כאן שצ"ע על דבר הגורם לממון דין דינא דגרמי, אבל אין כן דעת רוב הפוסקים, וע"י תרומת הכרי.

⁶⁹ שכל שאינו מחזירו בעין אינו נפטר בהרי שלך לפניך,

⁷⁰ וכן בקדשים שחייב באחריותם או שור הנסקל שהועד בבית שומר, שיכול השומר להחזירו לבעלים ונפטר, ובא אחר והזיקו פתחי חושן חלק ו (נזיקין) פרק ג סעיף כב ועיי"ש שהסתפק בגזל חמץ ועבר עליו הפסח ובא הנגזל עצמו ושרפו בעודו ביד גזול, שלכאורה היה נראה שכיון שהוא עצמו גרם חייב, והיינו שעכ"פ אין הגזול חייב להשיב לו ממון אחר, או דילמא סו"ס חייב להשיב לו אלא שנפטר בהרי שלך לפניך, וכיון שאינו יכול להשיב משום שאינו בעולם, חייב להשיב לו ממון גמור. ואם נאמר שהגזול חייב בכח"ג בדמים מעליא נראה לכאורה שמותר לנגזל לכתחלה לשרוף החמץ שביד גזול שלא יוכל לפטור עצמו בחמץ ולהפסידו, וכעין מ"ש כמה אחרונים לענין טומן קמה בפני הדליקה, שאם המבעיר עצמו הטמין כדי לפטור עצמו יש מקום לומר שפטור אף מדיני שמים.

⁷¹ רמב"ם שם פרק ב הלכה ו

⁷² והוא יורשו ולא הוא טביחה כולה באיסורא כלומר לאפוקי כשאינו יורש את אביו מאיזה סיבה שיהיה דאז הוא כולו באיסורא דדוקא כשיורש את אביו עם אחיו בשותפות דינא הכי דכיון דיש לו חלק עם אחיו בנכסי אביו נמצא דמה שטבח מחלקו נמי טבח ולא הוי כולה טביחה באיסורא משום הכי פטור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כמו שיתבאר להלן דף עד בעוזה"ת

גנב וטבח או מכר ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ואם הקדיש⁷³ ואחר כך טבח או מכר אף על פי שהקדישו קדשים קלים משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

במה דברים אמורים בשהקדיש אחר יאוש אבל אם הקדיש לפני יאוש אינו קדוש ואם טבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

י. חמשה בקר אמר רחמנא ואפי' חמשה חצאי בקר

אין הגנב מתחייב בקנס אלא כשיש עדים שגנב וטבח ומכר⁷⁴, אבל אם הודה מעצמו פטור, ואפילו באו עדים לאחר שהודה, אם חייב עצמו בקרן בהודאתו, פטור⁷⁵.

לפיכך הגונב שור של שני שותפין וטבח או מכרו והודה בבית דין לאחד מהן, וכפר באחר, ואחר כך באו עדים שגנב וטבח או מכר, משלם לזה שכפר בו חמשה חציי בקר וארבעה חציי שה. אולם אם לא באו עדים אין לחייבו כלל, כיון דעב"פ הודה⁷⁶.

⁷³ קיצר בכאן שאם הקדישו הקדש בדק הבית משלם ד' וה' מה לי מכרו לשמים מה לי מכרו להדיוט השנות הראב"ד שם והרמב"ם ס"ל שאין חילוק במש"כ במ"מ שם

⁷⁴ טור סימן שמת, דכתיב אשר ירשיעון פרט למרשיע את עצמו, ולאחר שהודה לא מהני תפיסה, עי' קצה"ח סימן א סק"ה, ועי' בקצה"ח סימן שנ סק"ד בשם שו"ת הרשב"א דכ"ש כשהחזיר הגניבה קודם שבאו עדים שפטור, דלא גרע ממודה בקנס. ועי' בנה"ג סימן שמת הגה"ט אות י. והקצה"ח כתב לפוטרו משום דחזרה קרן לבעלים, וכמו שאמרו בהקדישו בעלים ביד הגנב דהוי כחזרה קרן לבעלים, ובסק"ב שם חידש הקצה"ח שאם הודה בפני ב"ד אחד ואח"כ תבעו בפני ב"ד אחר בעדים, אינו נפטר, והאריך שם בזה, ובנה"מ שם סוף סק"א חולק, ועיי"ש גם מ"ש לישב דברי הרשב"א. ובערך ש"י סימן פח (ד"ה אפילו) חידש שאם יש אומדנא דמוכח, כעין גמל האוחזר בין הגמלים, והוא מודה, לא מיקרי מודה בקנס.

⁷⁵ טור שם, כגון שהודה שגנב, הרי חייב עצמו בקרן, אבל אם לא הודה על הגניבה אלא באו עדים והודה על הטביחה חייב.

⁷⁶ מעשה רקח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אין הודאה בקנס פוטרתו אלא בפני ב"ד ובמקום ב"ד, אבל הודה בפני שנים, או אפילו בפני שלשה שלא בב"ד אינו מועיל להפטר, ולכן⁷⁷ בזמה"ז שאין דנים דיני קנס, יש אומרים שאין מועיל שום הודאה להפטר מן הקנס, ויש אומרים⁷⁸ שאף מחייבים אותו בקנס, שלא להוציא מיד התופס, עפ"י הודאתו לחוד.

⁷⁷ מור סימן שמח, וכן פסק ביו"ד סימן רסז, ובחו"מ סימן א הביא הטור דעת הרמב"ן שסובר כן, ודעת הראב"ד שהודאה בב"ד בזמה"ז חשוב הודאה להפטר, ואם תפס מפקינן מיניה, בין תפס ואח"כ הודה ובין הודה ואח"כ תפס, ועי' ב"י ודרו"פ ובשעמ"ש שם. ועי' שד"ח קונטרס דברי חכמים סימן נח ובחלק הכללים מערכת המ' כלל קנא.

⁷⁸ סמ"ע סימן א ס"ק יח וש"ך שם ס"ק מז, והיינו אפילו לא באו עדים כלל, ובקצה"ח שם הביא דעת הש"ך ביו"ד סימן רסז דאע"פ שאינו נפטר בהודאה בזמה"ז מ"מ אינו מתחייב בלא עדים, וכ"כ המ"ז סוף סימן א בשם הנ"י, ובפרישה סימן שמח סק"א נראה שסובר כן, ולדבריו אף אין מקבלין עדות על הקנס, ועי' נה"מ סימן א סק"ה, ובפת"ש שם סק"ז ובהגהות אמרי ברוך ובקובץ הפוסקים שם, ועפ"י נראה שאע"פ שיכול התופס לומר קים לי דמהני תפיסה, מ"מ אם חזר הנגב ותפס, אף אם נאמר שבקנס לא מהני מה שחזר ותפס (עי' לעיל הערה עג), מ"מ בכפל וד' וה' יכול לומר קים ליה כהרמ"ה דלא מהני בהו תפיסה כלל, שוב ראיתי בקובץ הפוסקים שכתב כן בשם דברי משפט, ובשם מאוניים למשפט כתב שחולק, עיי' שם. פתחי חושן חלק ה פרק ה הערה פ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

